

*Animalium va-
rietas.*

*Imperium Ma-
jorum.*

Est Hispania præterea pecoris omnis generis dives, gregibus & armentis plena, adeo ut mugitu, balatuque Nemora, Silva, Montes, Prata, Campi, Saltus ubique resonent. Equos alit optimos: Ceteris Bætica plures: Asturia fortiores: *Asturcones* inde dictos. Leones autem, Camelos & Elephantes non novit, nisi cicures & aliunde advectos. Ad Venationes extimulant cum alia, tum in Montibus, Vallibus, Silvisque Damæ, Cervi, Apri, Vrsi, Lepores, Cuniculi. Ad Aucupia invitant cum aves aliæ, tum Aquilæ, Ardeæ, Accipitres, Atagines, eo nuper ex Sicilia allati. Item Grues, Anseres, Perdices, Palumbi Torquati dicti, Anates silvestres & Cicures. Sed de his satis, ad Imperium Majorum venio, quod caput in Methodo nostra proxime sequitur. Non animus hic mihi recensendis cum ex aliis, tum Iustino, Diodoro, Iosepho, Eusebio, Hieronymo, supposititioque Berofo, & Interprete ejus Annio Viterbiensi, Antiquis Hispaniæ Regibus, rebusque ab iis domi militiaeque gestis, Lectorem morari. Morari hoc esset & ineptire cum multis. Tubal non in Hispania neque in Europa, sed in Asia fuit. Huic qui sufficiuntur, Iberus, Iubalda, Brygus, Tagus, Bætus & alii, Regesne censendi absit: nisi quis fluviis aliisque rebus Inanimatis nasci tunc temporis solitos Reges concedat. Qui fictum illud agmen sequuti, non melioris sunt conditionis. Incerta omnia: ut & vix certiora, quæ successione quidam gessisse scribuntur in Hispania, Regibus quasi exactis, varia fortuna multisque & populis a se seminatis & opidis conditis, Lydi, Thraces, Rhodii, Phryges, Cyprii, Phœnices, Ægyptii, Milesii, Cares, Lesbii & Chaldæi. Exploratoria censi solent, quæ ab Carthaginensibus, Romanis, multoque post Gotthis, Vandalis, Alanis, Suevis, Hunnis, eorumque Regibus patrata memoriæ produnt Scriptores, qui partim rebus gerendis adlitterunt, partim ex fidelissima aliorum cognoverunt relatione. Ea, paucis dicam, sic habent. Quum in Hispania longe lateque dominarentur & pleraque sub ditione sua haberent Pœni, alique Africæ populi, contra eos primi omnium cum armatis exercitibus ab S. P. Q. R. missi sunt Cn. & P. Cornelii Scipiones, belli Punici I initio: qui septimo ejus belli anno sunt cæsi, Q. Fulvio Flacco & Ap. Claudio Pulcro *Coss.* Submissus anno sequenti Patri Patruoque P. Cornelius Scipio Africanus Major multa prospere gessit, primusque ibidem provinciam fecit, Q. Cæcilio Metello & L. Veturio Philone *Coss.* anno V. C. 15 XLII. Hic Asdrubale & Magone Carthaginensium Ducibus, acie ad Bætulam urbem (quæ quo loco hodie in Andalusia visuntur *Baca* & *Ubeda*, fuisse creditur) fugatis, atque inde ex tota Hispania pulsas vindicatisque armis Hispaniis, amicitiam cum Syphace Massylorum (hodie *Biledulgerid*) Rege, iusto foedere, firmavit. Paulo post rebellantes Hispaniæ populos ad deditionem compulit, Foedereque cum Massanissa Masæfulorum (fuerunt ubi nunc *Regnum Tremissenum*) Rege & Gaditanis facto, Provincia L. Lentulo & L. Manlio Acidino tradita, Romam reversus est. Post Scipionem Hispaniam L. Cornelius Lentulus Proconsul obtinuit; qui rebus bene feliciterque gestis, ovans urbem ingressus est, anno V. C. 15 LIV. Triennio post C. Cornelio Cethego, Minucio Rufo *Coss.* Hispania primum sunt terminatæ, atque in eas duo novi Prætores missi, C. Sempronius Tuditanus in *Citeriorem*, M. Helvius Blasio in *Uteriorem*. Vix duobus elapsis annis, quum tantum glisceret in Hispania bellum, ut jam Consulari & Duce & exercitu opus esset, M. Porcius Cato Consul citeriorem sortitus, bello ab Emporiis (retinetur hodieque nomen